

Biskup a správce církve Ferdinand Stibor

Bohdan Kaňák

Ferdinand Stibor (*25. 9. 1869 Řepiště – †12. 10. 1956 Radvanice), byl český římskokatolický reformistický kněz, později spoluzakladatel, farář a biskup Církve československé (husitské). Byl synem Františka Stibora a Barbory rozené Havránkové.

Po absolvování klasického gymnázia v Těšíně (1882–1890) studoval na teologických fakultách ve Vídni a v Olomouci (1890–1894). Na závěr studia přijal od olomouckého arcibiskupa Theodora Kohna kněžské svěcení. Působil v těšínském generálním vikariátu vratislavské diecéze (1894–1908) jako kaplan a katecheta ve farnostech Dolní Lipová, Skalice ve Slezsku, Dobrá u Frýdku, Jistebná, Bílsko, Skočov a Polská (dnes Slezská) Ostrava.

V roce 1908 byl ustanoven farářem nově zřízené duchovní správy v Radvanicích (dnes městský obvod Radvanice a Bartovice statutárního města Ostravy). Při svém působení pronikal do komplikovaných národnostních, politických, náboženských i sociálních poměrů tehdejšího Ostravska a Těšínska. Ve svých působitích se osvědčil v pastorači zaměřené na dělnické prostředí. Jako „hornický kněz“ dokonce vstoupil do české literatury, když podle jeho osoby vytvořila spisovatelka Anna Marie Tilschová postavu kaplana Ctibora v románu *Haldy* (1927). Sociální a národnostní citění, které projevoval také jako redaktor regionálního tisku, ho přivedlo do řad stoupenců církevních reforem.

7. 11. 1918 se zapojil do činnosti obnovené Jednoty katolického duchovenstva, kde působil jako předseda její diecézní organizace. V době sporů o Těšínsko a vytyčování československo-polské hranice po roce 1918 zdůrazňoval pročeské stanovisko. Po vzniku radikálního seskupení Ohnisko a jeho následné transformaci do Klubu reformních kněží patřil k předním představitelům (důvěrníkům) reformního hnutí na centrální úrovni. Již 25. 9. 1919 se oženil s kuchařkou na Slezské Ostravě Žofií (*1888), dcerou Jana Foldyny, strojníka ze Žermanic, a Františky rozené Stašové. Jejich vztah byl požehnán syny Ferdinandem Rudolfem (*1910) a Břetislavem (*1920).

F. Stibor se zúčastnil valného sjezdu klubu 8. 1. 1920 v Praze, v jehož průběhu byla ustavena Církev československá (husitská). Jako člen jejího prvního řídicího grémia, Církevního výboru, se stal jedním ze čtyř signatářů provolání *Národu československému* z 10. 1. 1920. Svou pracovitostí a autoritou zásadně ovlivnil rozvoj církve nejen v domovské farnosti, ale v celém Slezsku a přilehlé části Moravy. V průběhu pravoslavné krize stanul na straně Karla Farského a jeho iniciativa zmařila získání Ostravska pro pravoslaví. V roce 1923 se stal prvním biskupem nově vzniklé slezské (též ostravské) diecéze.

Na prvním zasedání I. sněmu v roce 1924 vtiskl svobodně křesťanský směr reprezentovaný K. Farským Církvi československé (husitské) specifické rysy. Církev našla křehkou rovnováhu mezi svobodou a řádem, bezprostřední náboženskou zkušeností a tradicí v novodobé reflexi teologie české reformace. Biskupský sbor v období, které následovalo po sněmovním jednání, tvořili spolu s biskupem – patriarchou, stojícím zároveň v čele západočeské diecéze, tři volení biskupové. Byli to Farského blízcí spolupracovníci: pozdější

Farského nástupce Gustav Adolf Procházka (východočeská diecéze), Ferdinand Stibor (slezská diecéze) a Josef Rostislav Stejskal (olomoucká diecéze).

Po smrti druhého patriarchy církve Gustava Adolfa Procházky v roce 1942, kdy zůstal úřad patriarchy vzhledem k nesouhlasu okupačních úřadů s navrženými kandidáty neobsazen, vykonával F. Stibor v letech 1942–1945 funkci správce celé protektorátní církve. V posledních dvou válečných letech se po zatčení diecézního tajemníka Jana Lomoze rovněž ujal správy západočeské diecéze, která působila na území dnešních diecézí pražské a plzeňské.

Po ukončení nacistické okupace stál F. Stibor stále v čele ostravské diecéze až do roku 1950, kdy k 31. 12. požádal o penzionování z důvodů stáří a zhoršujícího se zdravotního stavu. Až do své smrti v roce 1956 však zůstal aktivním a vítaným účastníkem života náboženských obcí své diecéze i širší církve.

F. Stibor inicioval již v roce 1922 založení týdeníku *Palcát*, do nějž často přispíval. Jeho homiletické dílo z počátečního období rozvoje naší církve zachycují dvoudílná *Kázání na nedělní a sváteční perikopy církevního roku* vydaná ve Svinově v roce 1929. Populární byl i jím uspořádaný *Zpěvník církve československé pro Slezsko a pohraniční Moravu*, který po svém 1. vydání roku 1922 ve Slezské Ostravě vyšel ještě několikrát. Zpěvník obsahuje Stiborovo vlastní pojetí obřadní agendy a přináší též regionální specifika – například modlitby horníka. Církevní domov pro zestárlé, otevřený v roce 1950, byl na jeho počest nazván Stiborovým domovem odpočinku.

Z literatury o F. Stiborovi:

BARCUCH, Antonín: Počátky církve československé (husitské) v Radvanicích. In: *Těšínsko* 48, 2005, č. 3, s. 20–23.

ČMERDA, Lumír: Portrét víry Ferdinanda Stibora. In: *Náboženská revue CČS* 30, 1959, č. 1, s. 3–10.

KADEŘÁVEK, Václav: Biskup Ferdinand Stibor. Dvacet pět let od jeho úmrtí. In: *Kalendář Blahoslav*, 1981, s. 91.

JINDRA, Martin – SLADKOWSKI, Marcel (eds.): *Biografický slovník Církve československé husitské*. Praha 2020, s. 495–496.